

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos CXI. — Izdan in razposlan dne 24. oktobra 1907.

Vsebina: (Št. 241 in 242.) 241. Dopustilnica za lokalno železnico od Neumarkt-Kallhama v Weizenkirchen s krilom od Achinga v Peuerbach. — 242. Ukaz o ustanovitvi obrtnega sodišča v Prostějovu.

241.

Dopustilnica z dne 13. oktobra 1907. l.

za lokalno železnico od Neumarkt-Kallhama v Weizenkirchen s krilom od Achinga v Peuerbach.

Na podstavi Najvišjega pooblastila podeljujem v porazumu z udeleženi ministri graščaku Bothu grofu Corethu v Weizenkirchnu v družbi s posestnikom Francem Eyblom v Neumarktu po pogojih in načinih, določenih v nastopnem, v zmislu določil zakona o dopuščanju železnic z dne 14. septembra 1854. l. (drž. zak. št. 238) ter zakonov z dne 31. decembra 1894. l. (drž. zak. št. 2 iz l. 1895.) in z dne 24. decembra 1905. l. (drž. zak. št. 216) zaproseno dopustilo za gradnjo in obrat lokalne železnice s pravilnim tirom od postaje Neumarkt-Kallham proge državne železnice Wels—Passau v Weizenkirchen s krilom od Achinga v Peuerbach.

§ 1.

Za železnico, ki je predmet te dopustilnice, uživata koncesionarja v členu V zakona z dne 31. decembra 1894. l. (drž. zak. št. 2 iz leta 1895.) omejene ugodnosti.

§ 2.

Koncesionarja sta dolžna, gradnjo dopuščene železnične proge dokončati najdalje v dveh letih, računa je od današnjega dne, in dodelano železnico izročiti javnemu prometu ter vzdrževati po njej obrat nepretrgoma ves čas, dokler bo trajalo dopustilo.

Da se bosta držala gorenjega roka za gradnjo in pa da izvršita in opremita železnico, kakor zahteva dopustilo, naj dasta koncesionarja na zahtevo državne uprave zagotovilo, položivši primerno varščino v vrednostnih papirjih, v katerih se smejo nalagati novi varovancev.

Ako se ne bi izpolnjevala gorenja dolžnost, se sme izreči, da je zapala ta varščina.

§ 3.

Da izdelata dopuščeno železnico, se podeljuje koncesionarjema pravica razlastitve po določenih določilih zakonitih predpisov.

Ista pravica se podeljuje koncesionarjema tudi zastran tistih dovlačnic, ki se morda naredé in o katerih bi državna uprava spoznala, da je njih naprava v javni koristi.

§ 4.

Koncesionarjema se je ob gradnji in obratu dopuščene železnice ravnati po vsebini te dopustilnice in po dopustilnih pogojih, postavljenih po ministrstvu za železnice, ter po semkaj merečih zakonih in ukazih, zlasti po zakonih o dopuščanju železnic z dne 14. septembra 1854. l. (drž. zak. št. 238) in pa po redu za obrat železnic z dne 16. novembra 1851. l. (drž. zak. št. 1 iz l. 1852.), potem po zakonih in ukazih, ki se dajo morda v bodoče. Kar se tiče obrata, se odpuščajo varnostne naredbe in prometni predpisi, obseženi v redu za obrat železnic in v dotičnih dodatnih določilih, toliko, kolikor se bo to z ozirom na posebne prometne in obratne razmere, posebej na zmanjšano vozno brzino zdelo dopustno ministrstvu za železnice, in gledé tega bodo veljali dotični posebni obratni predpisi, ki jih izda ministrstvo za železnice.

§ 5.

Koncesionarjema se daje pravica, da s posebnim dovolilom državne uprave in s pogoji, ki jih postavi, naredita delniško družbo, ki stopi v vse pravice in zaveznosti koncesionarjev.

Koncesionarjema se daje pravica do zneska, ki ga določi državna uprava, izdati prednostne obligacije.

Znesek resnične ter nominalne napravne glavnice potrebuje odobrila državne uprave.

Pri tem velja to načelo, da se ne smejo razen stroškov, ki se res uporabijo za sestavo projekta, za gradnjo in uredbo železnice, všteti nabavo vozil, ter za dotacijo glavnične reserve, ki jo določi državna uprava, in se izkažejo pravilno, prištevši interkalarni obresti, ki se res izplačajo med grajenjem, in pa kar bo morda res kurzne izgube ob dobavi glavnice, postavljati v račun nikakršni drugi stroški.

Ako bi bilo po dogradbi železnice treba še drugih novih staveb, ali ako bi bilo treba pomnožiti obratne naprave, se smejo dotični stroški prišteti k napravnim glavnicam, če je privolila državna uprava v namerjane nove stavbe ali v pomnožitev obratnih naprav in se stroški izkažejo pravilno.

Vso napravno glavnico je odplačati v času, dokler bo trajalo dopustilo, po razdolžnem črtežu, ki ga odobri državna uprava.

Družbena pravila ter obrazci prednostnih obligacij, ki se izdajo, potem osnovnih delnic, potrebujejo odobrila državne uprave.

§ 6.

Vojaščina se mora prevažati po znižanih tarifnih cenah. Za uporabljanje vojaške tarife ob odpravi oseb in reči se bo v tem oziru in pa gledé polajšil potujočim vojaškim osebam ravnati po določilih, ki bodo vsakčas veljala pri avstrijskih državnih železnicah.

Ta določila se uporabljajo tudi na deželno brambo in črno vojsko obeh državnih polovic, na tirolske deželne strelce in na orožništvo, in to ne samo ob potovanju na račun državne blagajnice, ampak tudi, kadar potujejo te osebe službeno na svoj račun na orožne vaje in kontrolne zборе.

Koncesionarja sta dolžna pristopiti k dogovoru, sklenjenemu med avstrijskimi železniškimi družbami zastran nabave in imetja opremljenih reči za prevažanje vojakov, zastran vzajemnega pripomaganja z osebjem in z vozili za večje vojaške prevoze, dalje pristopiti k vsak čas veljajočim predpisom o železništvu za čas vojske in pa k dodatnemu dogovoru, ki je obveljal 1. dne junija 1871. l., o prevozu takih bolnikov in ranjencev, katere je na račun vojaške blagajnice prevažati ležeče.

Vsakčas veljajoči predpis za vojaške prevoze po železnicah, potem vsakčas veljajoči predpisi o železništvu za čas vojske zadobé za koncesionarja moč in veljavo z dnem, katerega se začne po dopuščeni železnici obrat. Predpisi omenjene vrste, ki se izdajo še-le po tem času, pa se ne objavijo v državnem zakoniku, zadobé za koncesionarja veljavnost tedaj, kadar se jima priznanijo uradno.

Te dolžnosti imata koncesionarja samo toliko, kolikor se zdi njih izpolnjevanje izvršljivo z ozirom na sekundarni značaj teh prog in na olajšila, dodeljena vsled tega gledé naprave, opreme in vrste obrata.

Koncesijonarja sta dolžna, oddajaje službe se ozirati v zmislu zakona z dne 19. aprila 1872. l. (drž. zak. št. 60) na doslužene podčastnike iz vojske, vojne marine in deželne brambe.

§ 7.

Za prevažanje civilnih stražnih čet (varnostne straže, finančne straže i. e.) naj slično veljajo znižani tarifni postavki, veljajoči za vojaške prevoze.

§ 8.

Dopustilna doba in ž njo vred v § 9, lit. b) zakona o dopuščanju železnic izrečena obramba zoper napravo novih železnic se določa na devetdeset (90) let, računa se od današnjega dne, ter mine po izteku tega roka.

Državna uprava sme izreči, da je izgubilo dopustilo moč tudi pred iztekom gorenjega roka, ako se ne bi izpolnile dolžnosti, v § 2 ustanovljene o dovršitvi gradnje in pa o začetku obrata, kolikor bi se kak prestop roka ne mogel opravičiti v zmislu § 11, lit. b) zakona o dopuščanju železnic.

§ 9.

Obrat železnice, ki je predmet te dopustilnice, bo vodila ves čas, dokler traja dopustilo, za račun koncesijonarjev država, in koncesijonarja naj upravi državnih železnic povrneti stroške, ki ji res nastanejo vsled tega obratovanja. Načini, kako je voditi ta obrat, se uravnajo z obratno pogodbo, ki se sklene med državno upravo in koncesijonarjema.

§ 10.

Koncesijonarja imata dolžnost, po pogojih in prihrčkih, navedenih v členu XII. zakona z dne 31. decembra 1894. l. (drž. zak. št. 2 iz l. 1895.), vsakčas dopuščati državni upravi na njeno zahtevanje skupno rabo železnice za promet med že obstoječimi železnicami ali pa takimi, ki se šele napravijo in bodo v državnem obratu, in to takó, da bo imela državna uprava pravico, prosto določevaje tarife, za primerno odškodnino odpravljati ali dati odprav-

ljati cele vlake ali posamezne vozove po skupno porabljeni železnici ali posameznih njenih kosih.

§ 11.

Državna uprava si pridržuje pravico, da sme dopuščeno železnico, ko bo dodelana in v obrat oddana, odkupiti vsakčas po nastopnih določilih:

1. Da se določi odkupnina, se seštejejo letni čisti doneski, kar jih bo imelo podjetje v poslednjih sedmih letih pred samim odkupom; od tega se odbijejo čisti doneski najslabjših dveh let in potem se izračuni poprečni čisti donesek ostalih petih let.

2. Ako se odkupi železnica pred pretekom začasne davčne prostosti, ustanovljene v § 1, je za ostalo dobo oznamenjene davčne prostosti tako najdeni poprečni čisti donos teh petih let odkupna renta, ki se izplača davka prosto. Za čas po preteku davčne prostosti je hkratu ovedeti odkupno rento tako, da se od donosov, privzetih v poprečni račun, izračuni davek z dokladami vred po odstotnem postavku dotičnih let in se odbije od donosov. K ostanku se z ozirom na desetodstotni davek, ki ga je odslej plačevati od odkupne rente po § 131, lit. a) zakona z dne 25. oktobra 1896. l. (drž. zak. št. 220), prišteje pribitek v višini ene devetinke tega čistega donosa.

3. Če bi se pa železnica odkupila po preteku začasne davčne prostosti, določene v § 1, tedaj je ob preračunu letnih čistih donosov z davki, dokladami in drugačnimi javnimi davščinami, ki zadenejo odkupljeno železniško podjetje, ravnati kakor z obratnimi stroški.

Če ni bilo davčne dolžnosti gledé vseh let, privzetih v poprečni račun, tedaj je tudi za davka prosta leta preračuniti davek z dokladami vred po odstotnem postavku dotičnih let ter ga odbiti od donosa.

K tako najdenemu poprečnemu čistemu donesku pa je z ozirom na desetodstotni davek, ki ga je plačevati od odkupne rente po § 131, lit. a) zakona z dne 25. oktobra 1896. l. (drž. zak. št. 220), prišteti pribitek v višini ene devetinke teh čistih donoskov.

4. V zmislu spredaj stoečih določil ovedeni poprečni čisti donesek je potem koncesijonarjema

kakor odškodnino za odkup železnice v še ostali dobi dopustila izplačevati v polletnih obrokih 30. dne junija in 31. dne decembra vsakega leta po dospelosti.

5. Ako bi se pa železnica odkupila pred preteklim sedmim obratnim letom, ali kadar bi po spredaj stoječih določilih najdeni poprečni čisti donos, brez pribitka, navedenega v odstavkih 2 in 3, ne dosegel vsaj letnega zneska, ki je enak letnini, potrebni za počrtežno obrestovanje in razdolžbo z odobrilom državne uprave v založbo vštevnihih napravnihih stroškov vzprejetih zastavnoppravno zavarovanihih zajmov, prištevši tisto letnino, ki je potrebna za štiri odstotno obrestovanje in razdolžbo po državni upravi odobrene delniške glavnice ves čas, dokler bo trajalo dopustilo, tedaj bodi odškodnina, ki naj jo dá država za odkup železnice, v tem, da država izplačuje spredaj navedene letnine v polletnih obrokih, 30. dne junija in 31. dne decembra vsakega leta po dospelosti, ter da povrne koncesijonarjema rentnino, ki jo je plačevati od te odkupne rente.

6. Državi se pridružuje pravica prevzeti, da kadarkoli namesto koncesijonarjev sama plača zajme, vzprejete v dobavo novcev za dopuščeno železnico, v znesku, ki v času odkupa še ni poplačan po odobrenem razdolžnem črtežu; v tem primeru je odkupno rento, ki jo je plačati, znižati za potrebščino v obrestovanje in razdolžbo oznamenjene zajmove glavnice in pa, ako pride tako, za tej potrebščini primerno kvoto pribitka, ki ga je v zmislu določil odstavkov 2 in 3 prišteti poprečnemu donosu.

7. Državi se pridružuje nadalje pravica, da sme kadarkoli na mesto še ne dospelih rentnihih plačil, ki jih je po določilih spredaj stoječih točk plačevati koncesijonarjema, plačati glavnico, ki je enaka, računaje obresti od obresti po štiri od sto na leto, diskontovani glavnčni vrednosti tega plačila — seveda odbivši pribitek, obsežen morda v zmislu določil odstavkov 2 in 3 v teh plačilih.

Ako se država odloči plačati to glavnico, plačaj jo v gotovini ali v državnih zadolžnicah, kakor si to izbere sama. Državne zadolžnice je pri tem računati po tistem kurzu, ki se pokaže za poprečnega med denarnimi kurzi, kateri so se v ravno preteklem polletju uradno zaznamovali na dunajski borzi o državnih zadolžnicah enake vrste.

8. Po odkupu železnice in z dnem tega odkupa pride država, izplačavši odškodnino, predpisano

v št. 1 do 7, brez daljnje odplate v bremen čisto, oziroma samo še z nepoplačanimi ostanki z odobrilom državne uprave vzprejetih zajmov obremenjeno last in v užitek te tukaj dopuščene železnice z vsemi dotičnimi rečmi, naj bodo premične ali nepremične, vštévši vozila, gradivne zaloge in blagajnične zaloge, kake dovlačnice, ki so last koncesijonarjev, in postranska opravila in pa iz napravne glavnice narejene obratne in glavnice reserve, v kolikor niso bile že določilu primerno uporabljene z odobrilom državne uprave.

9. Sklep državne uprave o izvrševanju državne odkupne pravice, ki se mora zgoditi vselej z začetkom koledarskega leta, se v obliki izjave priobči železniškemu podjetju najpozneje do 31. dne oktobra neposrednje zadnjega leta pred odkupom.

V tej izjavi se določi :

- a) čas, od katerega se opravi odkup;
- b) železniško podjetje, ki je predmet odkupa, in drugi imovinski predmeti, ki naj, bodisi kakor pritiklina železniškega podjetja, bodisi v poplačilo terjatev države ali iz drugih pravnih naslovov preidejo na državo;
- c) znesek odkupnine, ki jo država plača železniškemu podjetju, eventualno s pridržkom poznejše poprave odkupne cene (št. 1 do 7), ki jo je ovedeti začasno, s povedbo plačilnega roka in plačilnega kraja.

10. Državna uprava si pridružuje pravico, vročivši odkupno izjavo postaviti ob enem posebnega komisarja, ki naj pazi na to, da se stan imovine od tega časa počenši ne izpremeni na škodo državi.

Vsaka oddaja ali obremenba nepremičnihih imovinskihih predmetov, navedenihi v odkupni izjavi, potrebuje od časa odkupne izjave pritrditve tega posebnega komisarja.

Isto velja o vsakem prevzetju novih dolžnosti, ki segajo čez mejo rednega opraviilnega obrata ali povzročujejo trajno obremenjenost.

11. Koncesijonarja sta dolžna poskrbeti za to, da bo mogla državna uprava dne, ki je ustanovljen za odkup, prevzeti fizično posest vseh v odkupni izjavi navedenih imovinskih predmetov.

Ako bi koncesijonarja ne izpolnila te dolžnosti, ima državna uprava pravico, tudi brez privolitve koncesijonarjev in brez sodnega posredovanja prevzeti v fizično posest oznamene imovinske predmete.

Počenši s časom odkupa se bo odkupljena železnica obratovala za račun države, in potem-takem so poslej vsi obratni dohodki na korist, vsi obratni stroški pa na škodo državi.

Čisti doneski, ki se pokažejo po obračunu do časa odkupa, ostanejo železniškemu podjetju, ki pa mora tudi samo poravnati vse iz gradnje in obrata železnice do gorenjega časa nastajajoče obračunske dolžnosti in drugačne dolgove.

12. Vlada si pridržuje pravico, da na podstavi odkupne izjave (št. 9) vknjiži državno lastninsko pravico na vseh nepremičnih imovinskih predmetih, ki preidejo vsled odkupa na državo.

Koncesijonarja sta dolžna, državni upravi, ako bi se to zahtevalo, na razpolago dati pravne listine, katere bi bile morda še potrebne ž njih strani.

§ 12.

Ko mine dopustilo in tistega dne, katerega mine, preide brezodplatno na državo neobremenjena lastnina in užitek dopuščene železnice in vsega premičnega in nepremičnega pristojsstva, všteti vozila, gradivne zaloge in blagajnične zaloge, kake dovlačnice, ki so last koncesijonarjev, in postranska opravila, ter iz napravne glavnice narejene obratne in glavnične reserve, v obsegu, povedanem v § 11, odstavku 8.

Ko mine to dopustilo, in pa tudi, ko se odkupi železnica (§ 11), obdržita koncesijonarja last rezerv-

nega zaklada, napravljenega iz lastnega donosa podjetja, in pa kar bi imela po obračunih terjati, potem tudi last posebnih naprav in poslopij, narejenih in pridobljenih iz lastne imovine, katera sta si koncesijonarja sezidala ali pridobila sama po pooblastilu državne uprave z izrečnim pristavkom, da te reči niso pritiklina železnice.

§ 13.

Državna uprava ima pravico se prepričati, da je gradnja železnice in pa obratna naprava po vseh delih namenu primerna in trdno narejena, in ukazati, da se napake na to stran odvrnejo ali pa odpravijo.

Državna uprava ima tudi pravico, po odposlani organu pregledovati gospodarstvo, in sosebno po nadzornih organih, pošiljanih ob stroških koncesijonarjev, kakorkoli se ji zdi primerno, pregledovati, da se izvaja gradnja po projektu in pogodbi.

Ako se napravi delniška družba, ima komisar, ki ga postavi državna uprava, tudi pravico, kolikor-krat se mu zdi primerno, hoditi v seje upravnega sveta ali drugega zastopa, ki bo veljal za predstojništvo družbe, in pa na občne zборе, ter tam ustavljati vse sklepe in odredbe, nasprotne zakonom, dopustilu ali družbenim pravilom, oziroma kvarne javni koristi; toda v takem primeru je komisarjeva dolžnost, si izprositi takoj odločbo ministrstva za železnice, ki jo je dati brez odloga in ki veže družbo.

§ 14.

Državni upravi se nadalje pridržuje pravica, da se smé, ako bi se poleg vsega poprejšnjega svarila večkrat prelomile ali opustile v dopustilnici, v dopustilnih pogojih ali v zakonih naložene dolžnosti, poprijeti zoper to zakonom primernih naredeb ter po okolišnih izreči, da je izgubilo dopustilo moč še pred iztekom dopustilne dobe.

Derschatta s. r.

242.

Ukaz pravosodnega ministra v porazumu z ministri za notranje stvari, trgovino in finance z dne 15. oktobra 1907. l.

o ustanovitvi obrtnega sodišča v Prostějovu.

Na podstavi §§ 2 in 3 zakona z dne 27. novembra 1896. l. (drž. zak. št. 218) o uvedbi obrtnih sodišč in o sodni oblasti v sporih iz obrtnega, delovnega, učnega in meznega razmerja se ukazuje:

§ 1.

Dne 1. februarja 1908. l. začne v Prostějovu poslovati obrtno sodišče, ustanovljeno na podstavi zakona z dne 27. novembra 1896. l. (drž. zak. št. 218).

Obrtno sodišče ima oznamenilo: „C. kr. obrtno sodišče Prostějov“. Uradni pečat obrtnega sodišča ima cesarskega orla.

V stvareh obrtnega sodišča naj nastopa c. kr. okrožno sodišče Olomuc kakor sodišče prve stopnje, oznamenjeno v zakonu z dne 27. novembra 1896. l. (drž. zak. št. 218), in pa kakor prizivno sodišče.

§ 2.

Krajna pristojnost obrtnega sodišča Prostějov se razteza na okoliš okrajnega sodišča Prostějov.

§ 3.

Stvarna pristojnost obrtnega sodišča Prostějov obsega vsa v § 1, odstavku 2 zakona o obrtnih sodiščih imenovana, v okolišu obrtnega sodišča ležeča podjetja, izvzemši železnice.

Čas, v katerem stopi v veljavnost stvarna pristojnost obrtnega sodišča za železnice, se določi s posebnim ukazom.

§ 4.

Število prisednikov obrtnega sodišča Prostějov se ustanavlja na 56 in število nadomestnikov na 32.

§ 5.

Prisednike in nadomestnike obrtnega sodišča je izvoliti iz posamez oznamenjenih skupin obrtnih obratov po razmerju, ki se pokaže iz nastopne razdelitve.

Izdati potrebne odredbe, da se morda opravijo volitve v več teritorialno ločenih oddelkih, se prepušča c. kr. namestništvu v Brnu.

Skupine obrtnih obratov za opravo volitev in skupno število prisednikov in nadomestnikov obrtnega sodišča, ki jih izvoli vsaka skupina polovico iz volilne skupine podjetnikov in polovico iz volilne skupine delavcev, se določajo tako-le:

Skupina I.

Vsi obrati tekstilne, oblačilne industrije in industrije za lepotilno blago.

Razred IX in XI podjetij in opravil, navedenih v prilogi J izvršitvenega predpisa k I. poglavju zakona z dne 25. oktobra 1896. l. (drž. zak. št. 220), razglašenega z razpisom c. kr. finančnega ministrstva z dne 28. januarja 1897. l. (drž. zak. št. 35):

20 prisednikov,

12 nadomestnikov.

Skupina II.

Trgovinski obrati.

Razred XX, XXI, XXII in XXXIII zgoraj oznamjenega spiska:

12 prisednikov,

8 nadomestnikov.

Skupina III.

Vsi ostali obrti izzvemši tekstilno, oblačilno industrijo in industrijo za lepotilno blago in trgovinske obrte;

24 prisednikov,

12 nadomestnikov.

Ako se dvomi o uvrstitvi kakega obrtnega obrata v katero spredaj oznamenjenih skupin, je vzeti za vodilo abecedni vpisnik, priložen razredbi podjetij in opravil (priloga J izvršitvenega predpisa k I. poglavju zakona z dne 25. oktobra 1896. l.

[drž. zak. št. 220], razglašenega z razpisom c. kr. finančnega ministrstva z dne 28. januarja 1897. l. [drž. zak. št. 35]).

§ 6.

Stroške v gotovini (§ 13 zakona o obrtnih sodiščih) je prisednikom in nadomestnikom obrtnega sodišča in prisednikom prizivnega sodišča povrniti, zmiseloma uporablja določila §§ 3 do 10, 15, 20, 21, 23 in 24 ukaza pravosodnega ministra z dne 17. septembra 1897. l. (drž. zak. št. 221) o pristojbinah prič in izvedencev v državljanskih pravnih sporih.

Odškodnina za zamujeni zaslužek, ki jo je dati prisednikom in nadomestnikom iz delavskega stanu in po ministrstvenem ukazu z dne 5. avgusta 1903. l. (drž. zak. št. 165) prisednikom in nadomestnikom iz stanu podjetnikov, se ustanavlja z dvema kronama za pol dneva in s štirimi kronami za ves dan brez nadaljnje porazdelitve.

Odmeri te odškodnine je dati v podstavo čas, v katerem je bil prisednik res odtegnjen svojemu pridobitku; pri tem je zlasti tudi upoštevati čas za pot tja in nazaj.

Klein s. r.

Korytowski s. r.

Bienert s. r.

Forst s. r.

